

Прошле недеље свет је обишла тзв. афера „Климагејт“, када је уз помоћ хакера у јавност процурела приватна преписка групе британских и америчких научника – климатолога, од којих су многи угледни чланови Међувладиног панела УН за климатске промене који се обично сматра „водећим научним ауторитетом“ за ова питања. Дакле, у питању је сама научна елита, људи који су годинама били најутицајнији гласови и формирали светско јавно мњење по овом питању.

Оно што су мејлови које су последњих 13 година научници размењивали открили, јесте да су светски стручњаци за питања глобалног загревања, осим на истраживањима, сарађивали и на неким другим, не тако професионалним задацима. У међусобној преписци, како се показало, научници су разрађивали тактике за "штимовање" добијених података, скривајући једне а истичући друге, оне који се боље уклапају у теорију по којој је глобално загревање резултат човековог деловања. Такође, међусобно су се саветовали о методама задржавања тајности података на основу којих су доносили закључке и прогнозе, и чак су споразумно приступали брисању инкриминишућих база података. На овај начин желели су да прикрију чињеницу да су, манипулишући подацима, температуре из прошлости приказивали нижим, а скорашње температуре "надувавали", претварајући равне графиконе у графиконе са кривуљама које упадљиво расту.

Из преписке се види и да су колеге истомишљеници заверенички радили на ућуткивању сваког скептичног гласа и сваке критике, сматрајући их непријатељским, чак и када су долазили од других озбиљних научника. Непријатељима су ускраћивали приступ подацима, дискредитовали часописе који су објављивали њихове радове и кочили њихово штампање. Једном речју, чини се да су били спремни на све како би зауставили било какву дебату и онемогућили да се у извештајима Међувладиног панела појаве икакви дисонантни тонови.

Ова афера довела је у питање углед неких од водећих научних ауторитета из ове области, и чули су се бројни позиви да се они повуку са функција. Најављена независна истрага о овој афери требало би да открије више о читавом случају, мада ће се, по свему судећи, на њеном челу наћи Лорд Мартин Рис, председник британског Краљевског друштва, познат и сам као безочни пропагандиста владајуће доктрине глобалног

загревања.

Колико се год важном чинила афера Климагејт, нарочито када се у виду има актуелност и значај проблема климатских промена за наше животе и будућност човечанства, недељу дана након њеног избијања она је већ пала у заборав. Мејнстрим медији упадљиво су је потиснули новим забрињавајућим вестима о прегревању планете и милионима потенцијалних жртава климатских катастрофа. То и није ништа изненађујуће – у питању је устаљени образац по коме се сви скептични тонови у вези са важећим теоријама о глобалном загревању и свако бацање сумње на тренутни научни консензус вешто заобилазе и са нелагодом избегавају, а онога који их преноси доводе у опасност да буде проглашен за теоретичара завере.

У енглеском језику они који сумњају у важеће теорије глобалног загревања већ одавно су завршили са погрдним називом "denier". Порицање климатских промена често се изједначава са патолошким стањем, а често упоређује и са порицањем холокауста и угрожавањем људских права. У медијима је чак било и предлога да би за такве требало организовати „климатски Нирнберг“, својеврсни суд за ратне злочине.

Наравно, прича о климатским променама све је само не црно-бела. У питању су изузетно компликована предвиђања будућности климе на земљи, која научници базирају на компјутерским моделима и која зависе од огромног броја фактора. Чак и међу озбиљним стручњацима постоје веома различита виђења ситуације. Неки у човеку виде јединог кривца за загревање. Неки признају загревање али га сматрају не резултатом антропогених фактора већ природних циклуса. Неки поричу да се ишта мења кад је клима у питању, а све више њих говори и о хлађењу планете, па се чак очекује и неколико деценија глобалног захлађења.

Како је афера «Климагејт» показала, и тамо где се одлучује о судбинама милијарди људи играју се прљаве игре, а конформизам, ситне сујете и лични интереси владају тамо где би требало да царује независна и рационална мисао. На жалост, научници нису никакви свеци, већ људи као и сви други, који оно што раде не доживљавају безинтересно, неутрално и супер-објективно, већ често и крајње лично. Ту постоје табори, подметања, савези, чак завере – руку на срце, не увек и са задњим намерама, из каријеризма или због грантова и фондова, већ некад и из искрене жеље да се промовишу ставови у које се дубоко верује.

Још је гора ситуација са онима који те изузетно компликоване теорије и прогнозе преносе широј јавности, а који су по правилу потпуни лаици за питања климатских промена. Од политичара и бирократа које занимају само оне научне интерпретације које могу да употребе у политичке сврхе, ради вршења притисака, контролисања економије и других аспеката људског друштва, преко новинара и аналитичара које интересују искључиво екстремна сценарија, све врви од површних закључака, поједностављивања, драматизовања и острашћеног зилотизма. Много је и помодности, политичке коректности и лукративности. Лобирања итекако има са сваке стране. И екстремиста такође.

Оно што такође забрињава јесте појава да се у налетима масовне хистерије поводом најављиване климатске апокалипсе, планета земља и човек често посматрају као супростављене стране. Човек се чак третира као улез на планети и није сасвим занемарљив број оних који идално решење за еколошке проблеме виде у повартку у камено доба или чак у изумирању људске врсте као еколошке пошести. Еколошки екстремисти препоручују радикалне мере попут заустављања технолошког прогреса, а и тренутна економска криза поздравља се као позитиван помак, јер ће осиромашени људи мање трошити и загађивати планету. Уз жеље да рецесија што дуже потраје, да милијарде новопечених власника фрижидера и клима уређаја из трећег света одустану од својих нових луксузних навика као што су једење меса или вожња аутомобилом, ту су и позиви да се ограничи размножавање, чак и осуде здравих животних стилова, попут вожње бицикла, због којих људи дуже живе па тако и дуже упропашћавају планету.

На крају, једино што обичном човеку, који ипак није спреман да посвети живот проучавању феномена који су и за научнике (пре)крупан залагај остаје, осим да на помен ове теме уздахне и ухвати се за главу, јесте да све информације прима са здравом дозом скепсе, и да никад не губи из вида да чињеницу да то, што су највећи научни ауторитети сложни по неким питању не мора да значи апсолутно ништа, осим да ће њихови ставови итекако утицати на поступке политичара и стратега. Остало ће показати време.